

PURIM URIM and TUMIM

A. שמות פרשת תצוה פרק כה

(כט) וְנַשָּׂא אֶת־שְׁמוֹת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל בְּחַשּׁוֹן הַמְשֻׁפֵּט עַל־לְבּוֹ בְּבָאוֹ אֶל־קֹדֶשׁ לְזֹבְרָן לְפָנֵי־יְקֹנֶק פָּמִיד
(ל) וְנַתַּמֵּת אֶל־חַשּׁוֹן הַמְשֻׁפֵּט אֶת־הָאֹרִים וְאֶת־הַמְּמִימִים וְקַיּוּם עַל־לְבּוֹ אֶת־חַשּׁוֹן בְּבָאוֹ לְפָנֵי יְקֹנֶק וְנַשָּׂא אֶת־
אֶת־מְשֻׁפֵּט בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל עַל־לְבּוֹ לְפָנֵי יְקֹנֶק פָּמִיד: ס

B. במדבר פרשת פינחס פרק כז

(כא) וְלֹפֶנִי אֶל־עַזֶּר הַפְּהָנוֹ יַעֲמֹד וְשָׁאֵל לוֹ בְּמִשְׁפֵּט הָאֹרִים לְפָנֵי יְקֹנֶק עַל־פִּיו יֵצָא וְעַל־פִּיו יָבָא הוּא
וְכָל־בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל אֶתְךָ וְכָל־הָעָדָה

C. שמואל א פרק יד

(מא) וַיֹּאמֶר שָׁאֹל אֶל־יְקֹנֶק אֱלֹהִי יִשְׂרָאֵל הַבָּה תְּמִימִים וַיָּלֶכֶד יוֹנָתָן וְשָׁאֹל וְקַעַם יֵצָא

(מב) וַיֹּאמֶר שָׁאֹל הַפִּילּוֹ בֵּין וּבֵין יוֹנָתָן בְּנֵי וַיָּלֶכֶד יוֹנָתָן

(מכ) וַיֹּאמֶר שָׁאֹל אֶל־יוֹנָתָן הָגִיקָה לִי מֵה עֲשֵׂיתָה וַיַּגְדֵּל לוֹ יוֹנָתָן וַיֹּאמֶר טָעַם טָעַמְתִּי בְּקָצָה הַמְּפֻתָּה
אֲשֶׁר־בְּצִדְקָה מְעַט דְּבָש׀ הַבְּנִי אָמוֹת

שמואל א פרק כה

(נו) וַיִּשְׁאֹל שָׁאֹל בַּיְקֹנֶק וְלֹא עָנָהוּ יְקֹנֶק גַּם בְּחַלְמֹות גַּם בְּאֹורִים גַּם בְּבִיאָם

נהמיה פרק ז

(סד) אֶלָּה בְּקָשׁוּ כִּתְבָּם הַמְתִיחָשִׁים וְלֹא גִּמְצָא וְנִגְאַלְוּ מִזְרָחָקָה

(סה) וַיֹּאמֶר הַמְרַשְׁתָּא לְהָם אֲשֶׁר לֹא־יָאַכְלוּ מִקְדָּשׁ הַקָּדְשִׁים עַד עַמְּדַת הַפְּהָנוֹ לְאֹורִים וְתוֹמִים)

2. רשי"י שמות פרשת תצוה פרק כה

(ל) את האורים ואת התומים - הוא כתוב שם המפורש, שהיה נתנו בתוך כפל החשון, שעלה ידו והוא
מAIR דבריו ומתחם את דבריו. ובמקdash שני היה החשן, שאפשר לכך גדול להיות מחוسر בגדים,
אבל אותו השם לא היה בתוכו, ועל שם אותו הכתב הוא קרי מפט, שנאמר (במדבר כז כא) ושאל לו
במשפט האורים

3.aben עזרא שמות (הפיירוש הארוך) פרשת תצוה פרק כה

ורבינו שלמה אמר, כי האורים והחומיים היו כתבי שם המפורש. ואלו ראה תשובה ربינו האי לא אמר ככה. וסוד עמוק הוא דבר האפוד והחשן, רק ארמו קצת הסוד, אולי יבינו מי שהוא ידע דעת עליון, והפתח שיווכל לבא אל הסוד, שתי העבותות הנთונות על שתי המשבצות, וחשב האפוד הוא המישור על אמצעיהם, על כן הששה על כתף השנית ואלה הם כפי המחשבה, **מל'ק'ם** באבן אחת, על מספר בני ישראל ועל שמותם כתולדותם. וככה הששה השניים, רק המשפט איננו כפי החלוקת בלב, רק כפי החלוקת לмерאה העין. ובמעבר הנטיה אמר וירכטו את החשן מטבחותיו אל טבעות האפוד בפתיל חכלת (שמות כח כח). והיה החשן כפול, כי שם היו האורים והחומיים שמורים עד עת הצורך, אז יתnom מחוץ אל החשן. והנה אבני שהם שות, ומעין אחד, ואין ככה אבני החשן. כי השם הם לזכרון, ומשפט בני ישראל על אבני החשן. ומלאו אוריות מגוזרת חמוטי ראייתי או ר (ישע'י מד, טז). ותומים שהם תמים, והאורים לא החומיים זהב וכסף היו. והמספר ידוע בראיות גמורות מהעלין והשפלה. והמשיכיל יבין.

4.רמב"ן שמות פרשת תצוה פרק כה

(ל) ונחת אל חושן המשפט את האורים ואת החומיים - סבר רבי אברהם להתחכם בעניין האורים והחומיים, ואמר (בפסוק ו) כי הם מעשה אומן כסף וזהב, והאריך בענינם כי חשב שהם על הצורות שייעשו בעלי הכוכבים לדעת מחשבת השואל. ולא אמר כלום. אבל הם דברי רשותי, כתוב שם המפורש נתון בין כפל החשון, ולכך הוצרך להיות כפול. והראיה, כי לא נזכרו אורים ותומים כלל במעשה האומנים, ולא הזכרים להם בצוואה ולא במעשה כלל. ופרט בגדים וייעש את האפוד (להלן לט ב), וייעש את החשן (שם ח), ולא אמר וייעש האורים והחומיים, ואלו היו מעשה חכם היה מאיריך בהם יותר מן הכל, ואם אולי ירצה לזכור בהם לעמקם היה אומר ועשית אורים ותומים כאשר הראה: אותן בחר וזהר תהור תעשה אותן או כסף מזוקק

ועוד תשוב תראה כי לא הזכיר בה"א הידיעה אחד מכל הכלים שלא נזכרו כבר, אבל אמר ועשו ארון לעיל כה י), ועשית שולחן (שם כג), ועשית מנורת (שם לא), וכן כלם. ובמשכן אמר ואת המשכן תעשה (שם כו א), בעבר שכבר הזכיר ועשו לי מקדש (שם כה ח). והנה באורים ותומים אמר (כאן) ונחת אל חושן המשפט את האורים ואת החומיים, לא צוה אותו בעשיותם, והזכירים הכתוב בה"א הידיעה, ולא הזכירים הכתוב רק במשה לבודו, שאמר בצוואה ונחת אל חשן המשפט, ובמעשה ויתן אל החשן את האורים ואת החומיים (ויקרא ח ח), כי לא היו מעשה אומן ולא היה לאומנים ולא לקהל ישראל בהם מעשה ולא נדבה כלל, אבל הם סוד מסור למשה מפי הגבורה, והוא כתוב בקדושה, או (היו מעשה שמים, ולכך יזכירים סתום ובידיעה, כמו וישכן מקדם לגן עדן את הכרובים (בראשית ג כד

5. אברבנאל שמota פרשת תצוה פרק כה

המשל בזוה כי כאשר ישאלו מהכהן מי עלה לנו למלחמה תחלה היה ה'ג מכיוון בשמות הקדושים ההם שבין כפל היחסן ו מבית עם זה באבנים ו מיד היו מאירים לנגד עניינו אותן אותיות תשובתו. אבל אמר שם יהודה כלו ו יונ"ד מלוי ושין"ן משמעון ולמ"ד מנפתלי וה'א מננה או מאברהם. ובאותיות האותיות ההן מאירות לעניין הכהן עדין לא ידע סדרון מני מן האותיות ההן אפשר שישודרו תיבות מתחלפות אלא שרוח הקודש אשר בו מכח התומים יישירחו להшиб יהודה עלה וכמו שביאר כל זה הרמב"ן. יותר נכון בכך הדבר זהה לומר שלא היו האותיות מאירות כלן יחד לשיסופק הכהן בסדרון אבל בהיות השאלה על המשל שזכרתי מי יעלה לנו בתחלת היה הכהן מבית בשמות השבטים המפורטים באבני החשן. וראו ראשונה שהיה מאיר שם יהודה ויקח לבבו ויאמר יהודה הוא. אחר כך יחוור להבב וכבר אין מאיר שם יהודה כי כבר עשה הוראתו אבל יראה שמאיר לעניינו מחדש יונ"ד מלוי או מאחד משאר השבטים ואין מאירה אותן אחרות ויאמר לבבו הרי יש לנו יהודה ויש לנו יונ"ד ותפסק האור מהאות היא עוד ישוב להבב ויראה עי"ן של שמעון שמאירה לעניינו ויחברו הכהן לבבו אל הי"ד ויפסק אור האות היא. עוד ישוב הכהן להבב ואראה למ"ד זבולון שהAIRה ויחברה לבבו עם הי"ד והע"ז שכך האירו מוקדם ויפסק גם אור הלמ"ד. עוד ישוב הכהן ויביט והנה האיר לפניו היה"א של יהודה לבדה ויחברה לבבו לשאר האותיות שכבר היו בידו ותוסלים לו התשובה ובראותו שאין אותן אחרות מאירה ישיב שואלו דבר יהודה עלה. ובזזה האופן יתחייב שתצא התשובה מסודרת. והענין כלו הוא בהארת האותיות לעניינו ולכן נקרו או אורחים. ואמנם תומים נקרו או בבחינת אמותם והצדקם

6. ספר מורה הנבוכים חלק ב פרק מה

המדרגה א תחלת מדרגות הנבואה, שילוח לאיש עוז אלהי שיניעהו ויזרזו למעשה טוב גדול, כהצלה קהל חשוב מקהלה רעים, או הצליל חשוב גדול, או השפיע טוב על אנשים רבים, וימצא עצמו לזה מניע ומביא לעשות, וזה תקרה רוח ה', והאיש אשר ילוה אליו זה העניין יאמר עליו שצלה עליו רוח ה', או לבשה אותו רוח ה', או נחה עליו רוח ה', או היה עמו ה', וכיוצא באלו השמות, וזה היא מדרגת שופט ישראל כלם אשר נאמר בהם על הכלל, וכי הקים ה' להם שופטים והיה ה' עם השופט והושיעם, וזה גם כן מדרגת יועצי ישראל החשובים כלם, והתברר זה בפרט בקצת השופטים והמלכים, ותהי על יפתח רוח ה', ונאמר בשמשון ותצלח עליו רוח ה', ונאמר ותצלח רוח אלהים על שאל כשמיוע את הדברים..., ודע שכמו זה הכח לא נבדל ממשה רבינו מעת השיגו לגדר האנשיים, ולזה התעורר להרוג את המצרי, ולמנוע הרשע משני הנצחים ברוח ה' זאת..., אבל תכלית זה הכח להעיר זה המוחזק לפעל אחד,..., אלא לעוזר עשוק, אם אחד גדול או קהיל, או מה שambilא להה, וכמו שאין כל מי שרואה חלום אמיתי נביא, כן אין כל מי שילוח אליו עוזר לדבר אחד... יאמר עליו שהתחברה אליו רוח ה', או ה' עמו, ושהוא עשה מה שעשה ברוח הקודש, ואמנם נאמר זה למי שעשה טוב גדול מאד, או מה שambilא אליו כהצלה יוסף בבית המצרי,

והמדרגה ב הוא שימצא האדם כאלו עניין אחד חל עליו וכח אחד התהדר וישמוו לדבר, וידבר בחכמאות או בתושבות, או בדברי הזורה מועלמים, או בענינים הנגאים או אלהים, וזה כלו בעת היקיצה והשתמש החושים על מנגיהם, והוא אשר יאמר עליו שהוא מדבר ברוח הקודש, ובזה המין מרוח הקודש חבר דוד תהילים, לחבר שלמה משלו וקהלת ושיר השירים, וכן דניאל ואיבר ודברי הימים, ושאר הכתובים בזה המין ברוח הקודש חוברו, ולזה יקרום כתובים, רוצחים לומר שהם כתובים ברוח הקודש, ובבאוור אמרו מגלת אסתך ברוח הקודש נאמרה, ועל כיוצא ברוח הקודש זה אמר דוד, רוח השם דבר بي ומלאו על לשוני, ר"ל שהוא הביאתו לדבר מלאו הדברים, ומהז הכת היו שבעים זקנים הנאמר עליהם וכי כנוח עליהם הרוח ויתנבוואר ולא יספו, וכן אלדד ומידך, וכן כל כהן גדול הנשאל באורים ותומים מזה הכת, ר"ל שהוא כמו שזכרנו, שכינה שורה עליו ומדבר ברוח הקודש, וזה היא המדרגה השנייה:

המדרגה ג והוא תחלת מדרגות מי שיאמר ויהי דבר ה' אליו ומה שנוטה מן הלשונות אל זה העניין, הוא שיראה הנביא مثل בחלים ובתנאים בהם כלם אשר קדמו באמות הנבואה, ובגוף החלום והוא של נבואה יתבאר לו עניין המשל ההוא אי זה דבר נרצה בו, כרוב משל זכריה כלם

המדרגה ד שישמע דבר בחולם של נבואה מפושע מבואר ולא יראה אמרו, כמו שקרה לשם אל בתחלת נבואה שבאה אליו כפי מה שבארנו מענינו

המדרגה ה הוא שידבר עמו איש בחולם, כמו שאמר בקצת נבואות חזקאל וידבר אליו האיש בן אדם:

המדרגה ו שידבר לו מלאך בחולם, וזה עניין רוב הנביאים ובאמרו ויאמר אליו מלאך האלים בחולם המדרגה ז שיראה בחולם של נבואה כאלו הוא יתעללה ידבר עמו, כמו אמר ישעה רأיתי את ה' ואראה את ה' ויאמר את מי אשלח וכי לך לנו, וכما אמר מיכיהו בן ימלא רأיתי את ה'

המדרגה ח שיבואו חזון במראה הנבואה ויראה משלים, כאברהם במראה בין הבתרים, כי המשלים הם היו במראה ביום כמו שהתבהר

המדרגה ט שישמע דברים במראה, כמו שבא באברהם והנה דבר ה' אליו לא אמר לא יירשך זה המדרגה י שיראה איש אשר ידבר עמו במראה הנבואה, כאברהם ג"כ באלוני מمرا, וכי הושע ביריחו

המדרגה יא שיראה המלאך ידבר עמו במראה, כאברהם בשעת העקודה, וזה אצלី העליונה שבמדרגות הנביאים אשר העידו הספרים בעניניהם, אחר אשר התישב מה שהתיישב משלמות דבריות האיש כפי מה שיחייבתו העיוון, ..., ומרע"ה מעל הכporaת מבין שני הקרים מבלתי השתמש בכך המדמה, וכבר בארנו במשנה תורה הבדלי הנבואה היה, ופירשנו עניין מה אל פה הדבר בו, וכאשר ידבר איש אל רעהו

7. אברבנאל שמות פרשת תצוה פרק כה

וכבר העירו קצר מהחברים ספקות בעניין השגת האורים והתומים. הא' אם היה יהושע נבייא כמו שהיעיד הכתוב בסיפוריו ועמדו לו חמה ברקיע שהוא גדול שבנסים. אך היה מצטרך לשאול באורים ובתומים בהיותם מדרגה למטה מהנבואה והכתוב אומר עליו ולפניהם אלעזר הכהן יעמוד ושאל לו במשפט האורים. הב' אמרו חכמינו זכרונם לברכה שאע"פ שיעודי המבזאת חזורים יעודי האורים והתומים אינם חזרים ואם מדרגת הנבואה היא למעלה מדרגת האורים אין יתכן שיהיו יעודיהם קיימים בלתי חזרים ויעודי הנבואה חזרים. הג' אם הייתה נבואה משה למעלה מדרגת הנביאים כלם בהיותו מבא בכל עת שירצה. אך יתכן שבמעשה האורים והתומים שהיא מדרגה שלפה מכל מדרגות הנביאים יהיה הכהן גדול מוכן בכל עת שירצה להשיג השגתו שווה למדרגת משה ריבינו בנבואהו. וכן שהעירותי בשאלות. ומה שרואו לומר בתשובהם הוא שצורך יהושע למשפט האורים והתומים לא היה ליתרונו רוח הקודש על הנבואה אלא למה שהנבואה לא הייתה שורה על הנביא בכל עת שירצה כי אם למשה ריבינו בלבד. וכדי שהאומה בעת הצורך أولי שהיושע בנבאותו לא יהיה מוכן להנבה לא תהיה חסנה מדיעת העתיד לבוא עליה לנו המציה ההשגחה האליה' המעשה זהה מהאורים והתומים כדי שבכל עת יוכל לדעת בו מה פועל אל. ולזה נאמר ביהושע ולפניהם אלעזר הכהן יעמוד

רמב"ם הלכות kali המקדש פרק י

הלכה י

עשו בבית שני אורים ותומים כדי להשלים שמנה בגדים ואע"פ שלא היו נשאלין בהן, ומפני מה לא היו נשאלין בהן מפני שלא הייתה שם רוח הקודש וכל כהן שאינו מדבר ברוח הקודש ואין שכינה שורה עליו אין נשאלין בו.

הלכה יא

וכיצד שואلين עומד הכהן ונפי לפניו הארון והשואל מאחריו, פניו לאחרי הכהן ואומר השואל עלה או לא עלה, ואני שואל בקהל רם ולא מהרהור בלבו אלא בקהל נזוק למי שמתפלל בינו לבין עצמו, ומיד רוח הקודש לובש את הכהן וمبיט בחושן ורוואה בו במראה הנבואה עלה או לא תעלה באותיות שבולטות מן החושן כנגד פניו, והכהן משיבו ואומר לו עלה או לא תעלה

תלמוד בבלי מסכת יומא דף כא עמוד ב

אלו חמישה דברים שהיו בין מקדש ראשון למקדש שני, ואלו הן: ארון וכפורת וכרכובים, אש, ושכינה, רוח הקודש, ואורים ותומים.